

Urantia-kirja

<< [Luku 84](#) | [Osat](#) | [Sisältö](#) | [Luku 86](#) >>

Luku 85

Palvonnan alkujuuret

85:0.1 (944.1) ELLEI alku-uskonnon yhteyttä moraaliin oteta lukuun ja jos sivuutetaan kaikki hengellisesti vaikuttavat tekijät, niin alkeellisella uskonnolla oli biologinen alkuperä ja luonnollinen, evoluution mukainen kehityskulku. Korkeammilla eläimillä on kyllä pelkoja, mutta niillä ei ole kuvitelmia, niinpä niillä ei ole myöskään uskontoa. Ihminen luo alkeelliset uskontonsa peloistaan, ja hän luo ne kuvitelmiensa välityksellä.

85:0.2 (944.2) Alkeellisissa ilmenemismuodoissaan palvontaa esiintyy ihmislajin kehityksen kuluessa jo paljon ennen kuin ihmismieli kykenee muodostamaan sellaisia monimutkaisempia käsityksiä nyt eletävästä ja tämän jälkeen seuraavasta elämästä, joita voitaisiin pitää uskontona. Alkuaikojen uskonto oli luonteeltaan täysin älyperäistä, ja se perustui kokonaan miellelyhtymiä herättäviin olosuhteisiin. Palvonnan kohteet olivat täysin mieleenjohtumien varaisia, ja niihin kuului sellaisia luonnonkohteita, jotka olivat

lähistöllä tai jotka nousivat ajatusmaailmaltaan yksinkertaisten, alkukantaisten urantialaisten arkipäivän kokemuspiirissä etualalle.

85:0.3 (944.3) Heti kun uskonto kehittyi luonnonpalvontaa pitemmälle, se hankki henkiperäisiä lähtökohtia, mutta silti se oli aina sosiaalisen ympäristön ehdollistamaa. Sitä mukaa kun luonnonpalvonta kehittyi, ihmisen ajatuksissa hahmottui kuva kuolevaisen yläpuolella olevassa maailmassa noudatettavasta työnjaosta, ja niin järvet, puut, kosket, sade ja sadat muut tuiki tavalliset maapallolla esiintyvät ilmiöt saivat kukin oman luonnonhenkensä.

85:0.4 (944.4) Milloin tätä, milloin tuota palvomalla ihminen on palvonut kaikkea maan päällä olevaa, itsensäpalvomistakaan unohtamatta. Hän on palvonut niin ikään melkein kaikkea, mitä mielikuvitus voi keksiä taivaalta tai maanpinnan alapuolelta. Alkukantainen ihminen pelkäsi kaikkia voiman ilmenemismuotoja, niinpä hän palvoi jokaista luonnonilmiötä, jota ei kyennyt käsittämään. Myrskyjen, tulvien, maanjäristysten, maanvyörymien, tulivuorten, tulen, lämmön ja kylmyyden kaltaisten väkevien luonnonvoimien tarkkailu teki syvän vaikutuksen ihmisen avartuvaan mieleen. Elämän selittämättömiä asioita nimitetään yhä ”Jumalan teoiksi” ja ”kaitselmuksen salaperäisiksi johdatuksiksi”.

1. Kivien- ja mäkienpalvonta

85:1.1 (944.5) Kivi oli kehittyvän ihmisen ensimmäinen palvontakohde. Eteläintialainen kateri-kansa palvoo vielä nykyäänkin kiveä, samoin

kuin tekevät lukuisat pohjoisintialaiset heimot. Jaakob nukkui kivi
pään alla, koska hän kunnioitti sitä. Hän jopa voiteli sen öljyllä.
Raakel kätki joukon pyhiä kiviä teltaansa.

85:1.2 (944.6) Ajatus, että kivet olisivat jotakin tavallisuudesta
poikkeavaa, juolahti alkuaikojen ihmisen mieleen hänen
huomatessaan, miten ne saattoivat yhtäkkiä ilmaantua pellon tai
laidunniityn pintaan. Ihmiset eivät ottaneet huomioon eroosiota
eivätkä maankääntämisen seurauksia. Kivet tekivät alkuaikojen
kansanheimoihin suuren vaikutuksen myös sen vuoksi, että monet
niistä muistuttivat eläimiä. Sivistyksen piirissä elävän ihmisen
huomio kiinnittyi vuoristossa esiintyviin lukuisiin
kivimuodostumiin, jotka muistuttavat kovasti eläinten ja jopa
ihmisten kasvoja. Mutta syvimmän vaikutuksen tekivät meteorikivet,
joita primitiiviset ihmiset tarkkailivat, kun ne komeasti liekehtien
kiisivät ilmakehän läpi. Tähtenlento kauhistutti alkuaikojen ihmistä,
ja hänen oli helppo uskoa tällaisen säkenöivän juovan osoittavan
hengen kulkureittiä tämän ollessa matkalla maahan. Ei siis ole
mikään ihme, että ihmiset päätyivät palvomaan tällaisia ilmiöitä,
etenkin kun he myöhemmin löysivät nämä meteorit. Ja tämä johti
suurempaan kunnioitukseen kaikkia muitakin kiviä kohtaan.
Bengalissa monet palvovat meteoria, joka putosi maahan vuonna
1880 jKr.

85:1.3 (945.1) Kaikilla muinaisilla sukukunnilla ja heimoilla oli pyhät
kivensä, ja useimmat nykyajan kansat osoittavat jonkinasteista
kunnioitusta tiettyntyyppisille kiville: jalokivilleen. Viiden kiven
muodostama ryhmä oli kunnioituksen kohteena Intiassa, Kreikassa

se oli kolmenkymmenen kiven sikermä, punaisten ihmisten keskuudessa se tavallisesti oli kivistä muodostettu kehä. Roomalaiset viskasivat aina kiven ilmaan Jupiteria avuksi huutaessaan. Intiassa voidaan tänäkin päivänä käyttää kiveä todistajana. Joillakin seuduilla kiveä saatetaan käyttää lain talismaanina, ja sen nauttiman arvovallan nojalla lainriikkoja saadaan viedyksi tuomarin eteen. Mutta yksinkertaiset kuolevaiset eivät aina pidä Jumaluutta ja kunnioittavan palvontamenon kohdetta samana. Tällaiset fetissit ovat monesti pelkästään todellisen palvontakohteen eduskuvia.

85:1.4 (945.2) Muinaisuuden ihmiset tunsivat omalaatuista kunnioitusta kivissä esiintyviä reikiä kohtaan. Tällaisten huokoisten kivien otaksuttiin olevan tavattoman tehokkaita sairauksien parantamisessa. Korvalehtiin ei tehty reikiä kivien riiputtamiseksi, vaan korvaan pantiin kivi pitämään korvan reikä avoimena. Vielä nykyaikanakin taikauskoiset henkilöt tekevät reikiä lantteihin. Afrikassa alkuasukkaat pitävät paljon melua fetissikivistään. Edelleenkin kiviä pidetään itse asiassa kaikkien takapajuisten heimojen ja kansojen keskuudessa taikauskoisen kunnioituksen kohteina. Kivienpalvonta on vielä nykyäänkin laajalle levinnyttä kaikkialla maailmassa. Hautakivi on nykyaikaan asti säilynyt niiden kuvapatsaiden ja epäjumalien symboli, joita kaiverrettiin kiveen, silloin kun uskottiin aaveisiin ja edesmenneiden lähimmäisten vainajahenkiin.

85:1.5 (945.3) Vuorenpalvonta seurasi kivienpalvontaa, ja ensimmäiset palvotut kukkulat olivat suuria kivimuodostumia. Ennen pitkää tavaksi tuli uskoa vuorten olevan jumalten asuinsijoja, ja niin

korkeita maastokohoumia palvottiin vielä tästäkin syystä. Ajan mittaan yhdistettiin tietyt vuoret tiettyihin jumaliin, ja niistä tuli sen vuoksi pyhiä. Tietämättömät ja taikauskoiset alkuaasukkaat uskoivat luolien johtavan manalaan pahoine henkineen ja demoneineen, toisin kuin vuoret, jotka samastuivat myöhemmin kehittyneisiin käsityksiin hyvistä hengistä ja jumaluuksista.

2. Kasvien- ja puidenpalvonta

85:2.1 (945.4) Ensin kasveja pelättiin ja sitten niitä niistä saatavien päihdyttävien juomien takia palvottiin. Alkuaikojen ihminen uskoi päihtymyksen tekevän ihmisestä jumalallisen. Sellaiseen kokemukseen uskottiin liittyvän jotakin epätavallista ja pyhää. Alkoholi tunnetaan vielä nykyäänkin ”spirituksena”^[7].

85:2.2 (945.5) Alkuaikojen ihminen suhtautui jyvän itämiseen pelolla ja taikauskoisella kunnioituksella. Apostoli Paavali ei ollut ensimmäinen, joka itävästä jyvistä johdatteli syvällisiä hengellisiä opetuksia ja sai siitä uskonnollisille vakaumuksille perustan.

85:2.3 (945.6) Puunpalvontakultit kuuluvat vanhimpien uskonnollisten ilmiöiden ryhmään. Kaikki muinaiset häät järjestettiin puun alla, ja kun naiset halusivat lapsia, nähtiin heidän toisinaan metsän siimeksessä hellästi syleilevän rotevaa tammea. Monia kasveja ja puita kunnioitettiin niiden todellisten tai kuviteltujen lääkinnällisten ominaisuuksien johdosta. Villi-ihmiset uskoivat, että kaikki

kemialliset vaikutukset johtuivat suoraan yliluonnollisten voimien toiminnasta.

85:2.4 (945.7) Käsitykset puiden hengistä vaihtelivat suuresti siitä riippuen, mistä heimosta ja rodusta kulloinkin oli kysymys. Joissakin puissa asusti ystävällisiä henkiä, toiset taas olivat petollisten ja julmien henkien hallussa. Suomalaiset uskoivat, että useimmissa puissa asui ystävällisiä henkiä. Sveitsiläisten suhtautuminen puihin oli kauan aikaa epäluuloista, sillä he uskoivat, että niissä lymysi viekkaita henkiä. Intian ja Itä-Venäjän asukkaat pitivät puiden henkiä julmina. Patagonialaiset palvovat yhä puita, samoin kuin tekivät muinaiset seemiläiset. Vielä kauan puunpalvonnasta luopumisensa jälkeenkin heprealaiset kunnioittivat eri jumaluuksiaan edelleen lehdoissa. Kiinaa lukuun ottamatta oli yhteen aikaan vallalla yleismaailmallinen *elämänpuun* kultti.

85:2.5 (946.1) Usko siihen, että maanpinnan alla oleva vesi tai siellä olevat arvometallit ovat löydettävissä puisen taikavarvun avulla, on jäänne muinaisista puukulteista. Juhannussalko, joulukuusi ja taikauskoinen tapa koputtaa puuta ovat jatkoa tietyille puidenpalvontaan ja myöhempien aikojen puukultteihin liittyneille ikivanhoille tavoille.

85:2.6 (946.2) Monet näistä luonnon kunnioittamisen varhaisimmista muodoista sekoittuivat myöhemmin aikoina kehittyneisiin palvontamenetelmiin, mutta varhaisimmat mielenauttajien aktivoimaa tyyppiä edustavat palvonnan muodot olivat käytössä paljon ennen kuin ihmiskunnan vasta heräämässä oleva

uskonnollisuus alkoi täydessä mitassaan reagoida hengellisten vaikuttajien antamiin virikkeisiin.

3. Eläintenpalvonta

85:3.1 (946.3) Primitiivinen ihminen asennoitui korkeampiin eläimiin erikoisella tavalla ja näitä ikään kuin kaltaisinaan pitäen; olivathan hänen esi-isänsä eläneet ja jopa paritelleet niiden kanssa. Etelä-Aasiassa uskottiin jo ammuin, että ihmisten sielut palaisivat eläimen hahmossa takaisin maan päälle. Tämä uskomus oli perua vielä varhaisemmasta eläintenpalvomisen tavasta.

85:3.2 (946.4) Alkuaikojen ihmiset kunnioittivat eläimiä niiden voiman ja oveluuden takia. He luulivat, että joidenkin luontokappaleiden tarkka vainu ja terävä näkö osoittivat niiden olevan hengen ohjauksessa. Jokaista eläintä on jonakin aikana palvonut jokin rotu. Näiden palvontakohteiden joukossa oli kentaurien ja merenneitojen kaltaisia puoliksi ihmisinä, puoliksi eläiminä pidettyjä luontokappaleita.

85:3.3 (946.5) Heprealaiset palvoivat käärmeitä aina kuningas Hiskian aikoihin asti, ja hindut ylläpitävät edelleenkin ystävällisiä suhteita kotikäärmeisiinsä. Kiinalaisten harjoittama lohikäärmeenpalvonta on käärmekulttien jäänne. Käärmeen viisaus oli kreikkalaisen lääketieteen symboli, ja käärme on yhä nykyajan lääkärin käyttämä tunnuskuva. Käärmeenlumonnan taito on peräisin niiden *käärmerakkauden kulttia* edustaneiden naishamaanien ajoilta,

jotka päivittäisten käärmeenpuremien johdosta muuttuivat käärmeenmyrkyn suhteen immuuneiksi, itse asiassa heistä tuli auttamattomia tämän myrkyn orjia, jotka eivät ilman sitä enää kyenneet tulemaan toimeen.

85:3.4 (946.6) Hyönteisten ja muiden eläinten palvomista edisti myöhemmin tehty väärä tulkinta kultaisesta säännöstä, jonka mukaan olisi tehtävä toisille (elämän jokaiselle ilmenemismuodolle) niin kuin haluaisi tehtävän itselleen. Muinaiset ihmiset uskoivat yhteen aikaan, että lintujen siivet saivat aikaan kaikki tuulet, ja siksi he sekä pelkäsivät että kunnioittivat kaikkia siivekkäitä luontokappaleita. Entisaikojen pohjoismaalaiset ajattelivat pimennysten johtuvan siitä, että susi ahmaisi osan auringosta tai kuusta. Hindut kuvaavat Vishnun usein hevosenpäisenä. Monissa tapauksissa eläinsymboli edustaa unohtunutta jumalaa tai kadonnutta kulttia. Kehitysuskonnon piirissä lampaasta tuli jo varhaisessa vaiheessa tyypillinen uhrieläin, ja kyyhkyseläimestä tuli rauhan ja rakkauden eduskuva.

85:3.5 (946.7) Symboliikka voi uskonnossa olla joko hyväksi tai pahasta, aivan sen mukaan, missä määrin eduskuva syrjäyttää alkuperäisen palvontaidean tai on sitä tekemättä. Eikä symboliikkaa tule sekoittaa suoranaiseen epäjumalan palvontaan, jossa palvonnan välittömänä ja nimenomaisena kohteena on aineellinen kappale.

4. Luonnonelementtien palvonta

85:4.1 (946.8)

Ihmiskunta on palvonut maata, ilmaa, vettä ja tulta. Alkurodut kunnioittivat lähteitä ja palvoivat jokia. Mongoliassa on vielä nykyäänkin vallalla voimakas jokikultti. Kasteesta tuli uskonnollinen seremonia Babyloniassa, ja kreikkalaiset harrastivat vuotuista rituaalikelvettä. Muinaisajan ihmisten oli helppo kuvitella henkien asuvan pulppuavissa lähteissä, ryöpyvässä vesisuihkuissa, virtaavissa joissa ja kuohuvissa koskissa. Virtaavat vedet tekivät elävän vaikutuksen näihin yksinkertaisiin mieliin ja saivat ne uskomaan, että henki teki luonnon kohteet eläviksi ja että oli olemassa yliluonnollista voimaa. Joskus saattoi käydä niinkin, että jonkin jokijumalan loukkaamisen pelosta kieltäytyttiin pelastamasta hukkuva ihmistä.

85:4.2 (947.1)

Monet asiat ja lukuisat tapahtumat ovat toimineet eri aikoina eri kansanheimojen uskonnollisten virikkeiden antajina. Monet Intian kukkulaheimoista palvovat yhä sateenkaarta. Sekä Intiassa että Afrikassa sateenkaarta pidetään jättiläismäisenä taivaallisena käärmeenä, heprealaiset ja kristityt pitävät sitä ”lupauksen kaarena”. Samoin saatetaan jossakin maailmankolkassa siunauksellisina pidettyjä voimia pitää toisella seudulla onnettomuutta tuovina. Etelä-Amerikassa itätuuli on jumala, sillä se tuo mukanaan sadetta; Intiassa se on paholainen, koska se tuo tomua ja aiheuttaa kuivuutta. Muinaiset beduiinit uskoivat, että hiekkamyrskyjen aiheuttaja oli luonnonhenki, ja Mooseksenkin aikana usko luonnonhenkiin oli vielä niin lujaa, että se varmisti niiden säilymisen heprealaisten teologiassa tulen, veden ja ilman enkeleinä.

85:4.3 (947.2) Pilvet, vesi- ja raesade ovat kaikki olleet lukuisten alkeellisten heimojen ja monien varhaisten luontokulttien pelon aiheita ja palvonnan kohteita. Rajuilmat jyrinöineen ja salamointeineen kauhistuttivat alkuaikojen ihmistä. Nämä luonnonvoimien temmellykset tekivät häneen niin valtavan vaikutuksen, että ukkosenjylinää pidettiin vihaisen jumalan äänenä. Tulenpalvonta ja salamointia kohtaan tunnettu pelko kytkeytyivät yhteen, ja ne levisivät laajasti monien varhaisten ihmisryhmien keskuuteen.

85:4.4 (947.3) Alkeellisten, pelon vallassa olevien kuolevaisten mielessä tuli sekoittui magiaan. Innokas magian kannattaja muistaa kyllä yhdenkin sattumalta onnistuneen taikamenojensa tuloksen, vaikka hän huolettomasti unohtaakin kymmenet negatiiviset tulokset, kertakaikkiset epäonnistumiset. Tulen kunnioittaminen saavutti huippunsa Persiassa, jossa se oli vallalla pitkään. Toiset heimot palvoivat tulta itse jumaluutena, toiset kunnioittivat sitä palvomiensa jumaluuksien puhdistavan ja sovittavan hengen liekehtivänä eduskuvana. Vestan neitsyille oli annettu tehtäväksi pyhien tulien vaaliminen, ja kahdennellakymmenennellä vuosisadalla kynttilät palavat yhä osana monien uskonnollisten toimitusten rituaalia.

5. Taivaankappaleiden palvonta

85:5.1 (947.4) Kivien-, vuorten-, puiden- ja eläintenpalvonta kehittyi luonnollisella tavalla luonnonvoimien pelontäyteen kunnioittamisen kautta auringon, kuun ja tähtien jumalallistamiseksi. Intiassa ja muualla tähtiä pidettiin lihallisesta elämästä erkaantuneiden suurmiesten kunniankruununsa saaneina sieluina. Kaldealaiset tähtikultinharjoittajat pitivät itseään taivasisän ja maaäidin lapsina.

85:5.2 (947.5) Kuunpalvonta edelsi auringonpalvontaa. Kuun kunnioittaminen oli korkeimmillaan metsästyksen aikakaudella, kun auringonpalvonnasta taas tuli myöhemmin seuranneiden maanviljelyn aikakausien tärkein uskonnollinen seremonia. Auringonpalvonta saavutti laajaa suosiota ensin Intiassa, ja siellä se myös säilyi kauimmin. Persiassa auringon kunnioitus johti myöhempään Mitra-kulttiin. Useiden kansojen keskuudessa aurinkoa pidettiin asianomaisen kansan kuninkaiden esi-isänä. Kaldealaiset sijoittivat auringon ”maailmankaikkeuden seitsemän kehän” keskusta. Myöhemmät sivilisaatiot kunnioittivat aurinkoa antamalla viikon ensimmäiselle päivälle auringon nimen.

85:5.3 (947.6) Auringonjumalan arveltiin olevan niiden neitseestä syntyneiden kohtalon poikien salaperäinen isä, joita oletettiin aina välillä lahjoitettavan pelastajiksi suosiota nauttivien rotujen keskuuteen. Tällaiset yliluonnolliset lapset pantiin aina ajalehtimaan jollekin pyhälle joelle, jolta heidät sitten epätavallisella tavalla pelastettiin. Tämän jälkeen he kasvoivat aikuisiksi muuttuakseen sitten ihmeitä tekeviksi persoonallisuuksiksi ja kansansa vapahtajiksi.

6. Ihmisenpalvonta

85:6.1 (948.1) Kaikkea muuta maan päällä ja ylhäällä taivaissa palvottuaan ihminen ei epäröinyt kunnioittaa samanlaisella palvonnalla myös itseään. Ajatusmaailmaltaan yksinkertainen villi-ihminen ei tee selvää eroa eläinten, ihmisten ja jumalten välillä.

85:6.2 (948.2) Alkuaikojen ihminen piti kaikkia epätavallisia henkilöitä yli-inhimillisinä, ja hän pelkäsi tällaisia olentoja niin paljon, että tunsu kunnioittavaa kauhua heitä kohtaan. Tiettyyn määrään asti hän kirjaimellisesti palvoi heitä. Jos joku sai kaksoset, sitäkin pidettiin joko erittäin onnekkana tai sitten erittäin epäonnekkana tapahtumana. Hullut, kaatumatautiset ja heikkomieliset olivat monesti normaalimielisten kanssaihmistensä palvonnan kohteita, sillä nämä uskoivat, että jumalat olivat asettuneet asumaan tällaisiin epänormaaleihin olentoihin. Pappeja, kuninkaita ja profeettoja palvottiin, ja entisaikojen pyhien miesten katsottiin olevan jumaluuksien henkeyttämiä.

85:6.3 (948.3) Heimopäälliköt kuolivat ja heidät *korotettiin jumaliksi*. Jalojen sielujen siirtyessä rajan taa heidät myöhemmin aikoina *julistettiin pyhimyksiksi*. Ilman ulkopuolista apua kehitys ei olisi koskaan luonut jumalia, jotka olisivat olleet korkeampia kuin edesmenneiden ihmisten kunnialla kruunatut, kunniaan nostetut ja korkealle kehittyneet henget. Varhaiskehityksen aikana uskonto luo omat jumalansa. Ilmoituksen myötä Jumalat muovaavat uskontoa. Kehitysuskonto luo jumalansa kuolevaisen ihmisen kuvaksi ja

kaltaiseksi, ilmoitususkonto pyrkii kehittämään ja muovaamaan kuolevaisen ihmisen Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi.

85:6.4 (948.4) Syntyperänsä puolesta inhimillisiksi oletetut vainajahenkijumalat tulisi pitää erillään luonnonjumalista, sillä luonnonpalvonta kehitti yleisen jumalaperheen, johon kuului jumalien asemaan ylennettyjä luonnonhenkiä. Luontokulttien kehittyminen jatkui myöhemmin ilmaantuneiden aavekulttien rinnalla, ja molemmat vaikuttivat toisiinsa. Moniin uskonnollisiin käsitejärjestelmiin sisältyi kaksinainen käsitys jumaluudesta: luonnonjumalat ja vainajahenkijumalat. Joissakin teologioissa nämä käsitteet ovat kietoutuneet hämmentävästi toisiinsa, mistä on valaisevana esimerkkinä Thor, aaveena palvottu sankari, joka oli myös salamoinnin herra.

85:6.5 (948.5) Mutta ihmisen harjoittama ihmisenpalvonta saavutti huippunsa, silloin kun maalliset hallitsijat vaativat alamaisiltaan tämänkaltaista kunnioitusta, ja kun he moisten vaatimusten perusteluksi väittivät polveutuvansa jumaluudesta.

7. Palvonnan ja viisauden auttajat

85:7.1 (948.6) Saattaa näyttää siltä ikään kuin luonnonpalvonta olisi alkukantaisten miesten ja naisten mielessä syntynyt luonnostaan ja omaehtoisesti, ja niin se syntyikin. Mutta koko tämän ajan näissä samoissa alkeellisissa mielissä vaikutti kuudes auttajahenki, joka oli annettu näiden kansanheimojen pariin nimenomaan ihmisen tätä

evoluution vaihetta ohjaavaksi voimaksi. Ja jatkuvasti tämä henki lietsoi ihmislajin palvonnantarvetta, miten alkeellisia sen ensimmäiset ilmenemismuodot olivatkin. Palvonnanhenki antoi peruuttamattoman alkusysäyksen ihmisen palvonnantarpeelle, olkoonkin että palvonnanhallun vaikuttimena, sitten kun se sai näkyvät ilmenemismuodot, oli eläimellinen pelko, ja vaikka sen varhaisin harjoittaminen keskittyikin luonnonkohteisiin.

85:7.2 (948.7) Täytyy muistaa, että tunne, ei ajattelu, oli koko evolutionaarista kehitystä ohjaava ja hallitseva tekijä. Primitiivinen mieli ei tee suurtakaan eroa pelkäämisen, karttamisen, kunnioittamisen ja palvomisen välillä.

85:7.3 (948.8) Kun palvonnantarvetta ohjaa ja opastaa viisaus, mietiskelevä ja kokemusperäinen ajattelu, siitä alkaa kehittyä todelliseksi uskonnoksi katsottava ilmiö. Kun seitsemäs auttajahenki, viisaudenhenki, pääsee vaikuttamaan täydellä voimallaan, silloin ihminen alkaa palvonnassaan kääntää selkäänsä luonnolle ja luonnon esineille ja kääntyy luonnon Jumalan ja kaikkien luonnonolioiden ikuisen Luojan puoleen.

85:7.4 (949.1) [Esittänyt eräs Neadonin Loistava Iltatähti.]

[7]: 85:2.1 'Spiritus' (lat.) merkitsee 'henki'.
